

An Chéad Tuarascáil Bhliantúil faoi alt 6 den Acht um Inscne a Aithint 2015

An Roinn Coimirce Sóisialaí

Clár

1. Réamhrá.....	1
2. Cúlra	1
3. Seirbhísí Aitheantais na gCliant.....	2
4. An Phríomh-Oifig Chlárúcháin (Oifig an Ard-Chláraitheora).....	3
5. Statisticí – An tAcht um Inscne a Aithint 2015.....	3
Daoine a bhfuil cónaí orthu in Éirinn ach nár rugadh in Éirinn	4
Aitheantas i ndlínse eile	4
Cúlghairmeacha	4
Leasuithe ar dheimhnithe aitheantais inscne	5
6. Statisticí Eile	5
Acht na bPasanna 2008.....	5
Acht Náisiúnachta agus Saoránachta Éireann 1956.....	5
An tAcht Uchtála 2010	5

An Chéad Tuarascáil Bhliantúil faoi alt 6 den Acht um Inscne a Aithint 2015

1. Réamhrá

Achtaíodh an tAcht um Inscne a Aithint 2015 an 22 Iúil 2015 agus tháinig an tAcht sin i ngníomh an 4 Meán Fómhair 2015. Is de réir ailt 6 den Acht a dhréachtaítear an Tuarascáil Bhliantúil seo. Tuairiscítear go háirithe sa Tuarascáil ar iarratais a rinneadh ar dheimhniú aitheantais inscne, iarratais ina mbíonn aitheantas ag an iarratasóir cheana i ndlínse eile, cúlghairmeacha ag an Aire ar dheimhniú aitheantais inscne, iarratais ag an sealbhóir ar dheimhniú aitheantais inscne a chúlghairm agus deimhniú aitheantais inscne a cheartú.

Ós rud é gurb í seo an Chéad Tuarascáil Bhliantúil ar an Acht um Inscne a Aithint 2015, cuimsíonn sí an tréimhse ó thosach feidhme an Achta go dtí an 30 Meitheamh 2016. Cuimseoidh an chéad Tuarascáil Bhliantúil eile, a ullmhófar tráth nach déanaí ná an 30 Meitheamh 2017, an bhliain féilire 2016.

2. Cúlra

Ba ó Ordú de chuid na hArd-Chúirte i Márta 2008 a d'eascair an gá le reachtaíocht a thabhairt isteach sa réimse seo. Dearbhaíodh san Ordú go raibh ailt áirithe den Acht um Chlárú Sibhialta 2004 ar neamhréir le dualgais an Stáit faoin gCoinbhinsiún Eorpach um Chearta an Duine toisc nach ndearnadh foráil maidir le próiseas aitheantais inscne. Pléitear leis seo san Acht trína fhoráil go n-aithneoidh an Stát rogha inscne an duine go hiomlán chun gach críche. Baintear é seo amach trí dheimhniú aitheantais inscne a bheith eisithe ag an Roinn Coimirce Sóisialaí. Luaítear go sonrath in alt 18 den Acht:

'I gcás go n-eiseofar deimhniú aitheantais inscne chuig duine, is í inscne an duine ó dháta na heisiúna sin, chun gach críche, an rogha inscne sa dóigh, más í an inscne fhireann an rogha inscne, gurb é gnéas an duine gnéas fir, agus, más í an inscne bhaineann an rogha inscne, gurb é gnéas an duine gnéas mná.'

Áirítear le heochairífeachtaí eile na reachtaíochta dóibh siúd ar mian leo go n-aithneofar a n-inscne:

- Is féidir leis an duine a n-aithnítear a rogha inscne deimhniú nua breithe a fháil ón bPríomh-Oifig Chlárúcháin (Oifig an Ard-Chláráitheora) ina dtaispeántar an rogha inscne agus na hainmneacha nua (má dhéantar athrú ar na hainmneacha freisin) i gcás go gcláraítear a bhreith/breith in Éirinn.
- Ní dhéantar difear do chearta ná do dhliteanais duine ná d'iarmhairtí gnímh arna dhéanamh ag an duine ina inscne/hinscne bhunaidh roimh dháta an aitheantais.

Ó foilsíodh an Scéim Ghinearálta um Bhille um Inscne a Aithint in Iúil 2013, rinneadh roinnt áirithe eochairthruithe ar an mBille. Rinneadh na hathruithe seo mar gheall ar an bpróiseas scrúdain réamhreachtaíochta tosaigh agus ar na díospóireachtaí ina dhiaidh sin sa dá Theach den Oireachtas.

Áiríodh leo seo:

- Samhail féindearbhúcháin a thabhairt isteach do dhaoine trasinscne atá 18 mbliana d’aois nó os a chionn sin;
- An téarma ‘rogha inscne’ a úsáid laistigh de chomhthéacs an Bhille;
- Bealach i dtreo an aitheantais a chur ar fáil do dhaoine atá idir 16 bliana d’aois agus 18 mbliana d’aois;
- Foráil go gcuirfeadh tús le hathbhreithniú foirmiúil ar oibriú an Achta tráth nach déanaí ná dhá bhliain ó thráth a thosach feidhme; agus
- An reachtaíocht a chur in oiriúint chun pasanna a eisiúint chuig daoine trasinscne.

Tharraing dréachtú na reachtaíochta aitheantais inscne saincheistanna bunreachtúla anuas, a bhí casta agus dúshlánach, i dtaobh an phósta, go háirithe i dtaobh an toirmisc bhunreachtúil ar an bpósadh aonghnéis. Bhí na saincheistanna seo ina n-ábhar mór machnaimh don Ard-Aighne agus rinne an Rialtas breithniú cúramach orthu. Ba dá bhrí sin a measadh an tráth sin gurbh fhearr reachtaíocht a rith ar mhaithe le tromlach na ndaoine a bhí i gceist, ar daoine singil iad, agus an gnó a athscrúdú dóibh siúd a bhí pósta, i ndiaidh thoradh an Reifrinn ar an gComhionannas Pósta i mBealtaine 2015. Mar sin, d’fhoráil an Bille um Inscne a Aithint 2014 nár mhór d’iarratasóir ar dheimhniú aitheantais inscne a bheith singil.

Chuir an Reifreann ar an gComhionannas Pósta deireadh leis an gcosc ar an bpósadh aonghnéis i mBealtaine 2015. Rinneadh roinnt áirithe agóidí dlíthiúla in aghaidh thoradh an Reifrinn, rud a chiallaigh nach bhféadfaí an toradh a dheimhniú láithreach. Bhí na hagóidí dlíthiúla seo faoi bhreithniú ag an gCúirt Achomhairc in Iúil 2015 nuair a bhí an Bille um Inscne a Aithint réidh lena shíniú isteach i ndlí. Lorgaíodh comhairle dlí ar conas ba cheart dul ar aghaidh leis an achtachán ó thaobh na bhforálacha nár mhór do dhuine ar mhian leis/léi a inscne/hinscne a athrú a bheith singil le linn dúinn feitheamh le toradh na n-achomharc sin. Ar bhonn na comhairle dlí sin, achtaíodh an tAcht, agus na forálacha nár mhór do dhuine a bheith singil san áireamh, an 22 Iúil 2015. I ndiaidh dhíbhe na n-agóidí dlíthiúla, tugadh leasú ar aghaidh san Acht um Pósadh 2015 i Meán Fómhair 2015 a chuir deireadh leis an gceanglas nár mhór do dhuine a bheith singil.

3. Seirbhísí Aitheantais na gClient

Is é rannán Sheirbhísí Aitheantais na gClient sa Roinn Coimirce Sóisialaí a dhéanann próiseáil na n-iarratas ar dheimhnithe aitheantais inscne. Tá an rannán freagrach as aitheantas

na gcustaiméirí a shuí agus a fhíordheimhniú chomh maith le tacú le creat beartais aitheantais a fhorbairt chun seirbhísí bainistíochta aitheantais a rialú agus a sholáthar.

Tá réimse Bhainistíocht Cáilíochta na Sonraí ar cheann de na heochair-réimsí feidhmiúla i Seirbhísí Aitheantais na gCliaint. Ó Iúil 2015, tá freagracht ar bhuíon bheag de thriúr ón réimse sin as oibriú an Achta, lena n-áirítear próiseáil na n-iarratas ar dheimhnithe aitheantais inscne. Ní féidir ach le buíon na ndeimhnithe aitheantais inscne i réimse Bhainistíocht Cáilíochta na Sonraí teacht ar an gcóras trína ndéantar próiseáil na n-iarratas. Is comhchuid bhithriachtanach de phróiseas iarratais na ndeimhnithe aitheantais inscne í an rúndacht. An túsce a dhéantar próiseáil an iarratais, cuirtear na taifid bord ar bhord leis an inscne nua. Tríd is tríd, eisítear deimhniú aitheantais inscne chuig an gcliaint laistigh de 2-3 lá oibre tar éis an cinneadh deonúcháin a dhéanamh.

4. An Phríomh-Oifig Chlárúcháin (Oifig an Ard-Chlárúitheora)

Is éard atá sa Phríomh-Oifig Chlárúcháin (Oifig an Ard-Chlárúitheora) ná an taisclann sibhialta lárnach i dtaca le taifid a bhaineann le breitheanna, marbh-bhreitheanna, básanna, póstaí, páirtnéireachtaí sibhialta agus uchtálacha in Éirinn. Oibríonn sí faoi scáth na Roinne Coimirce Sóisialaí agus is í atá freagrach as riarachán na Seirbhíse um Chlárú Sibhialta in Éirinn.

Tá an tArd-Chlárúitheoir freagrach as bainistiú agus rialú a dhéanamh ar an gcóras clárúcháin in Éirinn ach tá Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte freagrach as an tSeirbhís um Chlárú Sibhialta a sheachadadh ó lá go lá trí líonra d'oifigí áitiúla na seirbhíse um chlárú sibhialta ar fud an Stáit.

Leasaigh an tAcht um Inscne a Aithint 2015 an tAcht um Chlárú Sibhialta 2004 trína cheangal ar an Ard-Chlárúitheoir clár aitheantais inscne a bhunú agus a oibriú. Nuair a bheidh deimhniú aitheantais inscne faighte ag duine, féadfaidh sé/sí iarratas a dhéanamh ar a bheith ar áireamh sa chlár seo. Ceadóidh sé seo go n-eiseofar ón gclár deimhniú breithe ina dtaispeánfar inscne nua an duine. Ós rud é gur cuid ríthábhachtach den phróiseas aitheantais inscne atá sa phríobháideachas, is faoi rún atá an clár aitheantais inscne agus an nasc le clárúcháin bunaidh na breithe. Chun a thuilleadh rúndachta a chinntiú, ní féidir na deimhnithe breithe ina dtaispeánfar an inscne nua a fháil ach ón bPríomh-Oifig Chlárúcháin (Oifig an Ard-Chlárúitheora), agus ní féidir ach an duine lena mbaineann an deimhniú breithe nó, má tá sé/sí marbh, an teaghlach marthanach, é sin a dhéanamh.

5. Statisticí – An tAcht um Inscne a Aithint 2015

Ba é líon iomlán na ndeimhnithe aitheantais inscne arna n-eisiúint ag an Roinn seo, ó thosach feidhme an Achta an 4 Meán Fómhair 2015 go dtí an 30 Meitheamh 2016, ná 149. Sonraítear i **dTábla 1** líon iomlán na ndeimhnithe aitheantais inscne arna n-eisiúint de réir aoise:

Tábla 1 – Deimhnithe Aitheantais Inscne arna n-eisiúint de réir aoise

	4 Meán Fómhair – 31 Nollaig 2015		1 Eanáir – 30 Meitheamh 2016	
	16/17 de bhlianta d'aois	18 mbliana d'aois & os a chionn sin	16/17 de bhlianta d'aois	18 mbliana d'aois & os a chionn sin
Iarratais a Fuarthas	2	87	2	58
Iarratais ar Géilleadh dóibh	2	87	2	58

Léirítear i **dTábla 2** líon iomlán na gclárúcháin de réir aoise. I dtaca leis an tréimhse ó 4 Meán Fómhair 2015 go 30 Meitheamh 2016, rinneadh 100 clárúcháin ar an gClár Aitheantais Inscne:

Tábla 2 – Clárúcháin ar an gClár Aitheantais Inscne de réir aoise

	4 Meán Fómhair – 31 Nollaig 2015		1 Eanáir – 30 Meitheamh 2016	
	16/17 de bhlianta d'aois	18 mbliana d'aois & os a chionn sin	16/17 de bhlianta d'aois	18 mbliana d'aois & os a chionn sin
Clárúcháin	2	54	2	42

Daoine a bhfuil cónaí orthu in Éirinn ach nár rugadh in Éirinn

Faoi alt 9(1)(b) den Acht féadfaidh duine a bhfuil cónaí air/uirthi sa Stát ach nár rugadh in Éirinn iarratas a dhéanamh ar dheimhniú aitheantais inscne. Ba chuig daoine a raibh cónaí orthu sa Stát ach nár rugadh in Éirinn a eisíodh 21 de na 149 ndeimhniú aitheantais inscne a eisíodh – 13 cinn i rith na tréimhse ó 4 Meán Fómhair go 31 Nollaig 2015 agus 8 gcinn i rith na tréimhse ó 1 Eanáir go 30 Meitheamh 2016. Bhí gach duine de na hiarratasóirí 18 mbliana d'aois nó os a chionn sin.

Aitheantas i ndlínse eile

Ceadaíonn alt 11 den Acht do dhuine a d'athraigh a inscne/hinscne i ndlínse eile iarratas a dhéanamh ar dheimhniú aitheantais inscne. I dtaca leis an tréimhse ó 4 Meán Fómhair go 31 Nollaig 2015, fuair ceathrar, ar aithníodh a n-inscne i ndlínse eile, deimhniú aitheantais inscne. Bhí gach duine acu 18 mbliana d'aois nó os a chionn sin. Ní bhfuarthas aon iarratas i leith na tréimhse ó 1 Eanáir go 30 Meitheamh 2016.

Cúlghairmeacha

Faoi alt 14 den Acht is féidir leis an Aire deimhniú aitheantais inscne a chúlghairm má fhaightear faisnéis a bheadh ina cúis le diúltú an deimhnithe, dá bhfaighfí an fhaisnéis sin sular eisíodh an deimhniú. Níl aon deimhniú aitheantais inscne cúlghairthe ag an Aire.

I gcás gur mian le sealbhóir deimhnithe aitheantais inscne filleadh ar a inscne/hinscne bhunaidh, ceadaíonn alt 15 den Acht dó/di iarratas a dhéanamh chun an Aire ar an deimhniú a chúlghairm. Níl aon iarratas faighte ar dheimhniú aitheantais inscne a chúlghairm faoin alt seo.

Leasuithe ar dheimhnithe aitheantais inscne

Faoi alt 16 den Acht is féidir le sealbhóir deimhnithe aitheantais inscne iarratas a dhéanamh chun an Aire ar an deimhniú a leasú más ann d'earráid chléireachais nó earráid fíorais in ábhar an deimhnithe. Tá leasú déanta ar earráid fíorais ar dheimhniú aitheantais inscne amháin.

6. Statisticí Eile

Acht na bPasanna 2008

Leasaíonn alt 38 den Acht um Inscne a Aithint 2015 Acht na bPasanna 2008 sa dóigh go bhféadfaidh sealbhóir deimhnithe aitheantais inscne iarratas a dhéanamh chun an Aire Gnóthaí Eachtracha agus Trádála chun go n-eiseofar pas faoin ainm agus san inscne a bheidh sonraithe sa deimhniú aitheantais inscne.

D'eisigh an Roinn Gnóthaí Eachtracha agus Trádála 12 phas chuig sealbhóirí deimhnithe aitheantais inscne i leith na tréimhse ó 4 Meán Fómhair go 31 Nollaig 2015, agus bhí triúr de na sealbhóirí seo faoi bhun 18 mbliana d'aois.

I dtaca leis an tréimhse ó 1 Eanáir go 30 Meitheamh 2016, eisíodh 6 phas chuig sealbhóirí deimhnithe aitheantais inscne – bhí gach duine acu 18 mbliana d'aois nó os a chionn sin.

Acht Náisiúntachta agus Saoránachta Éireann 1956

Ionas gur féidir cead a thabhairt do dhuine ar chlár na mbreitheanna coigríche a chur faoi deara go n-aithneofar a rogha inscne, leasaigh alt 31 den Acht um Inscne a Aithint 2015 Acht Náisiúntachta agus Saoránachta Éireann 1956 chun foráil a dhéanamh go ndéanfaidh an Roinn Gnóthaí Eachtracha agus Trádála clár aitheantais inscne na mbreitheanna coigríche a bhunú agus a chothabháil. Ní bhfuarthas aon iarratas chun clárú ar chlár aitheantais inscne na mbreitheanna coigríche suas go dtí an 30 Meitheamh 2016.

An tAcht Uchtála 2010

Leasaíonn alt 33 den Acht um Inscne a Aithint 2015 an tAcht Uchtála 2010 chun cead a thabhairt d'Údarás Uchtála na hÉireann clár aitheantais inscne na n-uchtálacha idir tíortha a bhunú. Cláraíodh beirt ar chlár aitheantais inscne na n-uchtálacha idir tíortha i rith na tréimhse ó 4 Meán Fómhair go 31 Nollaig 2015, agus bhí an bheirt acu os cionn 18 mbliana d'aois. Ní dhearnadh aon chlárúchán i rith na tréimhse ó 1 Eanáir go 30 Meitheamh 2016.